

Jesaja 43

- 1 Maar nu, zo zegt de HEERE, uw Schepper, Jakob, uw Formeerder, Israël: Wees niet bevreesd, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij.
- 2 Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, door rivieren, zij zullen u niet overspoelen. Wanneer u door het vuur zult gaan, zult u niet verbranden, geen vlam zal u aansteken.
- 3 Want Ik ben de HEERE, uw God, de Heilige van Israël, uw Heiland. Ik heb Egypte als losgeld voor u gegeven, Cusj en Seba in uw plaats.
- 4 Sinds u kostbaar bent in Mijn ogen, bent u verheerlijkt en heb Ík u liefgehad. Daarom heb Ik mensen gegeven in uw plaats en volken in plaats van uw ziel.
- 5 Wees niet bevreesd, want Ik ben met u. Vanwaar de zon opkomt, zal Ik uw nageslacht halen en vanwaar zij ondergaat zal Ik u bijeenbrengen.
- 6 Ik zal zeggen tegen het noorden: Geef! En tegen het zuiden: Weerhoud niet! Breng Mijn zonen van ver, en Mijn dochters van het einde der aarde.
- 7 Ieder die genoemd is naar Mijn Naam, die heb Ik tot Mijn eer geschapen, die heb Ik geformeerd, ja, die heb Ik gemaakt.
- 8 Laat het volk dat blind is, al heeft het ogen, en de doven, al hebben zij oren, uittrekken.
- 9 Laten alle heidenvolken samenkomen en de volken zich verzamelen. Wie onder hen kan dit verkondigen? Of laten zij ons de dingen van vroeger doen horen. Laten zij hun getuigen naar voren brengen, opdat zij in het gelijk gesteld worden, en men zal horen en zeggen: Het is de waarheid!
- 10 U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, en Mijn dienaar die Ik verkozen heb, opdat u het weet en Mij gelooft, en begrijpt dat Ik Dezelfde ben: vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn.
- 11 Ik, Ik ben de HEERE, buiten Mij is er geen Heiland.
- 12 Ík heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en er was geen vreemde god onder u. U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.
- 13 Ook voor de dag er was, ben Ik, en er is niemand die uit Mijn hand kan redden. Ik zal werken, en wie zal het keren?
- 14 Zo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige van Israël: Ter wille van u heb Ik iemand naar Babel gezonden en Ik heb hen allen vluchtend doen afdalen, namelijk de Chaldeeën, in de schepen waarover zij voorheen juichten.
- 15 Ik ben de HEERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.
- 16 Zo zegt de HEERE, Die een weg maakte in de zee en een pad in machtige wateren,
- 17 Die strijdagens en paarden deed uitrukken, leger en macht, zij liggen tezamen neer, zij zullen niet meer opstaan, uitgedoofd zijn zij, uitgeblust als een vlaspit.
- 18 Denk niet aan de dingen van vroeger, let niet op de dingen van het verleden.
- 19 Zie, Ik maak iets nieuws. Nu zal het ontkiemen. Zult u dat niet weten? Ja, Ik zal een weg aanleggen in de woestijn, rivieren in de wildernis.
- 20 De dieren van het veld zullen Mij eren – jakhalzen en struisvogels – want Ik zal water geven in de woestijn, in de wildernis rivieren, om Mijn volk, Mijn uitverkorene, te drinken te geven.
- 21 Dit volk heb Ik Mij geformeerd. Zij zullen Mijn lof vertellen.
- 22 U hebt Mij echter niet aangeroepen, Jakob, maar u hebt zich tegen Mij vermoeid, Israël.
- 23 U hebt Mij niet uw brandoffers gebracht van kleinvee en met uw slachtoffers hebt u Mij niet geëerd. Ik heb u Mij niet laten dienen met het graanoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook.
- 24 U hebt voor Mij met geld geen kalmoes gekocht, en met het vet van uw slachtoffers hebt u Mij niet verzadigd. Integendeel, u bent Mij tot last geweest met uw zonden, u hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden.
- 25 Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelgt omwille van Mijzelf, en aan uw zonden denk Ik niet.

26 Breng het Mij in herinnering, laten wij samen een rechtszaak voeren; vertelt u maar, opdat u in het gelijk gesteld wordt.

27 Uw eerste vader heeft gezondigd, en uw uitleggers van de wet zijn tegen Mij in opstand gekomen.

28 Daarom zal Ik de leiders van het heiligdom ontheiligen, Jakob prijsgeven aan de ban en Israël aan beschimpingen.

De tijd van de ballingschap in Babel zou een donkere tijd worden.

Het lijkt er op dat het volk Israel in de tijd van de ballingschap naar Babel volstrekt gedesoriënteerd is was. Zeer begrijpelijk overigens. God lichtte Zijn volk in deze donkere tijden bij door grote profeten zoals Jesaja, Jeremia en Ezechiël. Het vervelende is echter dat niet alleen dat de relatie tussen God en Zijn volk, maar ook die tussen Israel en de profeten gebrouilleerd was. Van de profeet Jesaja is bekend dat hij zich voor een tijd uit het openbare leven teruggetrokken heeft. Jesaja 8:16-18 Jeremia beleefde aanvankelijk in de tijd van koning Josia hoogtijdagen, maar toen die koning omgekomen was in de strijd met de voorbijtrekkende legers van Egypte, verloren zijn zonen – die hem opvolgden – de band met God en de profeet. Jeremia kwam steeds meer geïsoleerd te staan. De koning en de inwoners van Jeruzalem hadden moeite met het oordeel dat Jeremia boven de stad zag hangen. Ze lieten hun oren hangen naar de valse profeten die wel met mooie beloftes kwamen (die helaas nergens op sloegen). Ook Ezechiël kreeg als profeet in de ballingschap geen vat op de ballingen en hun oudsten. God zorgde ervoor dat hij een tijdje stom was, in die zin dat hij niet kon praten. Pas na het bericht van de val van Jeruzalem – Ezechiël 33 – kreeg hij zijn stem terug. Ondanks de algehele malheur zijn er toch ook lichtpunten zoals Daniël en zijn vrienden en mensen als Ezra en Nehemia. Maar dit zijn lichtende sterren aan een vrijwel donkere hemel. Het is dat God vasthield aan Zijn plannen met Zijn volk Israel anders hadden ze er nog gewoond. Ondanks het volk en ondanks hun afkerigheid van de HEERE, voerde God Zijn plan uit om de ballingen terug te brengen naar het land dat Hij hen had geschonken. Daar konden ze een nieuw bestaan opbouwen en de stad Jeruzalem en de tempel herbouwen. Dat plan zou de HEERE verwerkelijken in de persoon van koning Kores van de Perzen. Met die koning wil God het vuur van het geloof en de hoop onder de ballingen weer aanblazen. Daar komt nog iets bij: Hoe het staat met de verhouding van Israel tot God in de tijd van de ballingschap is niet onbekend – de verhouding is niet goed – maar aan Gods gevoelens voor Zijn volk is niet veranderd.

De profeet Jesaja

Jeremia

Ezechiël

God blijft – ondanks alles – achter de keus voor Zijn volk Israel staan.

Het gaat niet alleen om gevoelens maar ook om een plan, om een geschiedenis van scheppen en verlossen en om het verbond van God met Abraham en Israel. Gods gedachten gaan terug tot Abraham, Izaäk en Jakob, de eerste Israëlieten, waarmee het begon. God heeft dit volk bij wijze van spreken *geschapen*, alleen al wanneer we letten op de geboorte van Izaäk. Die is namelijk voortgekomen uit *de belofte* oftewel *het Woord* van God. Abraham en Sara waren te oud om nog kinderen te krijgen. Izaäk is niet het ‘product’ van de gemeenschap van Abraham met Sarai – gesteld dat dat zou kunnen – maar een schepping van God. Daarom werd Izaäk *de zoon van de belofte* genoemd; Vrucht van de belofte van God en het geloof van deze mensen. Het volk dat in de persoon van Jakob de naam Israel ontving is Gods eigen volk geworden. Israel is Gods volk en De HEERE is Israëls God. Jesaja 43:1 *Maar nu, zo zegt de HEERE, uw Schepper, Jakob, uw Formeerder, Israël: Wees niet bevreesd, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij.* Dit volk Israel is Gods volk waarmee Hij door de geschiedenis trekt. Het is een enerverende geschiedenis waarbij het voortbestaan van Israel voortdurend bedreigd wordt. Er zijn hoogtepunten, maar evenzovele dieptepunten. Het staat allemaal niet los van de zonde van de mensen. Het volk Israel is niet slechter dan de andere volken. Zoals Adam en Eva staan voor *de mens*, zo staat Israel voor elk ander volk. Wij hadden het niet beter gedaan. Soms kunnen we jaloers zijn op dit volk dat God zo dicht aan Zijn hart getrokken heeft, op een ander moment kijken we echter verschrikt naar de diepe ellende waar God Zijn volk doorheen voert. Een voorbeeld staat als op ons netvlies gebrand: de Exodus. Toen heeft God Zijn volk uitgeleid uit de slavernij van Egypte. Egypte maakte het slavenbestaan van het volk Israel bijzonder zwaar. Het draaide de schroeven van de onderdrukking nog maar eens aan op het moment dat dat volk naar verlossing snakte. Uiteindelijk heeft God na *tien plagen* Zijn volk uitgeleid. Uiteindelijk ging de weg richting de Rode Zee en de Sinai-woestijn. Met het leger van de Farao in de rug werd het een bijzonder angstig avontuur dat God liet slagen omdat Hij voor Zijn volk een weg opende door de Rode Zee. In die Zee liet God Zijn vijanden omkomen. De woestijntijd was aan de ene kant de beste tijd omdat God Israel de afhankelijkheid van God leerde – met water uit de rots en het manna in combinatie met de sabbat – en daarmee het vertrouwen op God eigen maakte. Exodus 16 Ook later – bij het vervolg van de uittocht na veertig jaar woestijn – was het hier en daar nog spannend. De oversteek van de rivier de Jordaan was een afbeelding van wat God in deze verzen toezegt: ‘Dat Hij Zijn volk door het water en door het vuur zou leiden.’ En dat Israel niet bang hoefde te zijn. Maar wie zou niet vrezen? Jesaja 43:2 *Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, door rivieren, zij zullen u niet overspoelen. Wanneer u door het vuur zult gaan, zult u niet verbranden, geen vlam zal u aansteken.*

Het volk Israel trok door de Rode Zee en de Jordaan.

Wie aan Israel komt, komt aan de HEERE.

Er zijn dagen waarop een mens uit zijn persoonlijke omstandigheden de liefde en de zorg van God kan opmaken. Maar er zijn ook van die tijden waarop alles wat eens vaststond aan het wankelen wordt gebracht. Dat geldt ook van Israel Gods volk. De ballingschap waar dit volk doorheen moet is zo'n tijd waarop alles twijfelachtig wordt. Juist met het oog op de tijd die komt, wil God Zijn volk van een ding overtuigen: 'Twijfel nooit aan Mijn liefde voor jullie!' God verbindt Zijn NAAM en Zijn eer aan Zijn volk Israel. Hij verzekert Zijn volk ervan dat Hij is 'de HEERE, de Heilige van Israel.' Hier valt opnieuw de favoriete Naam voor de HEERE bij Jesaja, *de Heilige*. Omdat God heilig is, vraagt Hij dit ook van Zijn volk. Hier ligt echter een probleem. Het probleem van Israel: de zonde. Maar het volk moet niet wanhopen. God is ook een Heiland, een Verlosser. Hij zal alles in het werk stellen om Zijn volk te verlossen. Het is voor de hand liggend dat hier de naam van Egypte wordt genoemd en de Exodus in herinnering wordt gebracht. Het is een fundamenteel onderdeel van Israëls geschiedenis waar God aan kan laten zien wat Hij bedoelt. Het volk Egypte – Cusj en Seba hoorden in die tijd bij Egypte – kan daarover meepraten. Dat volk likt zijn wonden nog wanneer het terugdenkt aan de tijd toen God Zijn volk Israel uitleidde. 'Kom niet aan Israel' dat is de boodschap die uit *de Exodus* spreekt in alle talen. De redding van Israel gaat duidelijk ten koste van Egypte. Weliswaar is het 'hun eigen schuld.' Met *de tien plagen* had God de Farao alle kansen gegeven om uit zichzelf te begrijpen dat Hij een Tegenstander had waar hij niet van winnen kon. Maar de Farao moest en zou zijn eigen eer redden. Dat is hem en zijn leger fataal geworden. Als God moet kiezen, kiest Hij voor Israel. Jesaja 43:3 *Want Ik ben de HEERE, uw God, de Heilige van Israël, uw Heiland. Ik heb Egypte als losgeld voor u gegeven, Cusj en Seba in uw plaats.* God spreekt openlijk over Zijn gevoelens voor Israel. Hij heeft Israel lief. Israel is kostbaar in Gods ogen. Hij schenkt dat volk eer en heerlijkheid. Ook als het daar bij tijden misschien niet op lijkt, Gods volk moet nooit vergeten hoe God in werkelijkheid tegenover hen staat. Alles en iedereen moet wijken voor Israel. God zet Zich in om de ziel van dat volk te redden. Jesaja 43:4 *Sinds u kostbaar bent in Mijn ogen, bent u verheerlijkt en heb Ik u liefgehad. Daarom heb Ik mensen gegeven in uw plaats en volken in plaats van uw ziel.*

Het volk Israel wordt gered, terwijl de Farao en het leger van Egypte omkomt in de Rode Zee.

De belofte van de terugkeer van de Joden uit alle windstreken onder Kores/Cyrus.

Jesaja 43 gaat uit van de tijd waarin Israel in ballingschap verkeert in Babel. Feitelijk zal het nog 100 jaar duren voordat het zover is. Maar de beleving is er reeds. Wat wil het geval? In de periode van Nebukadnezar, de koning van Babel zijn op verschillende momenten grotere en kleinere groepen uit Jeruzalem en Juda weggevoerd. Denk aan de wegvoering van koning Jojachin in 597 v Chr. Niet alleen

zijn moeder was daarbij, maar ook tienduizenden Joden die een belangrijke rol hadden in het leger van Israel. Ook de notabelen van het volk moesten er aan geloven. Ezechiël, die later als profeet zou optreden, was een van de ballingen. Veel Joden die de bui zagen hangen hadden hun biezen gepakt en waren naar het Zuiden, richting Egypte gevluchte. Ook de groep waarin Jeremia en Baruch zich bevinden wijkt – tegen de zin van de HEERE en de wil van Jeremia – uit naar Egypte. Het waren onrustige jaren en de inwoners van Jeruzalem hadden hun toevlucht gezocht naar alle windstreken. De troost die God aan het volk wil bieden in de persoon van Kores, de koning van de Perzen raakt *de terugkeer van de Joden* uit alle omliggende gebieden. Koning Kores/Cyrus wordt de nieuwe wereldleider na Babel. *Het recht op terugkeer* dat deze koning hen verschafte, bood kansen aan alle oorspronkelijke inwoners van Jeruzalem en Juda om terug te keren naar het land van herkomst en stad en tempel weer op te bouwen. Bij monde van Jesaja zegt God toe de Joden terug te halen naar Israel waar e zich ook bevinden. Jesaja 43:5 *Wees niet bevreesd, want Ik ben met u. Vanwaar de zon opkomt, zal Ik uw nageslacht halen en vanwaar zij ondergaat zal Ik u bijeenbrengen.* Het hier om alle mensen met een Joodse achtergrond waar ze ook wonen. God geeft hen allen de gelegenheid weer samen te wonen met hun stam- en volksgenoten en met God in hun midden. God biedt een herstel van de toestand die door de ballingschap van Assur en Babel zwaar beschadigd is.

Cyrus, de eerste koning van Medië en Perzië, dat 200 jaar het Midden Oosten domineerde.

God heeft – bij het herstel – iedere individuele Israëliet op het oog.

Niet alleen *alle windstreken*, maar vooral ook de naam waarmee de HEERE de Israëlieten benoemt, opent de harten. God noemt hen *Mijn zonen* en *Mijn dochters*. God is als een Vader voor hen, Die hen opnieuw een thuis biedt in het land dat Hij aan Israel schonk. Een land waar niet alleen Gods zonen en dochters, maar ook Hij Zelf zal wonen. Jesaja 43:6 *Ik zal zeggen tegen het noorden: Geef! En tegen het zuiden: Weerhoud niet! Breng Mijn zonen van ver, en Mijn dochters van het einde der aarde.* Iemand mag twijfelen of 'uitverkoren zijn' altijd wel zo gunstig is; Brengt deze speciale band met God voor het volk ook niet veel moeite en leed met zich mee? Zij ontvangen bij wijze van spreken alles wat God hen kan schenken, maar van hen wordt inderdaad ook wel het een en ander gevraagd. Om iets te noemen God heeft hen uit Egypte gered. Zo opent de tekst van het verbond dat de HEERE met Zijn volk gesloten heeft op grond van de tien geboden. Exodus 20:1,2 *Toen sprak God al deze woorden: Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft.* Maar als het volk Israel de geboden van God met voeten treedt, ontnemt Hij hen de beloften van land en volk en wacht hen de ballingschap. Laten we de ontreddering en de onzekerheid van de ballingschap niet onderschatten. Dat mag dan zo zijn, God laat het volk niet aan zijn lot over. God Zelf lijkt misschien nog wel meer onder de sanctie te lijden dat Israel. Als de periode van de straf – 70 jaar ballingschap – voorbij is, stelt de HEERE alles in het werk om aan Zijn volk terug te geven wat ze

kwijtgeraakt zijn. De HEERE ziet daarbij niemand over het hoofd. Met alle individuele personen die van Israel afstammen – die delen in de voorrechten van het bondsvolk de eer, het eigendom van God schepsel van God – heeft God een plan. God beschouwt hen als Zijn kinderen. Natuurlijk is het ook van betekenis hoe ze er zelf in staan, maar er is niemand van Israel die kan zeggen, God is mij vergeten. Jesaja 43:7 *Ieder die genoemd is naar Mijn Naam, die heb Ik tot Mijn eer geschapen, die heb Ik geformeerd, ja, die heb Ik gemaakt.*

Terugkeer van de Joden uit alle werelddelen.

Een ding is volstrekt helder; De verlossing moet van Gods kant komen.

De tegenstelling is groot. Het doet inderdaad paradoxaal aan om aan de ene kant de volstrekte loyaliteit van God aan Israel op te merken, terwijl het volk Israel van zijn kant niet anders dan met de termen *doof en blind* kan worden getypeerd. De verlorenheid van de mens in zijn algemeenheid kan moeilijk duidelijker tot uitdrukking gebracht worden. Een ding is volstrekt helder; De verlossing moet van Gods kant komen. Wij mensen zijn niet in staat om vanuit onszelf een passende verbinding met God tot stand te brengen, laat staan een herstel van een gebroken band met God. Niet alleen doen wij zonden, maar daar komt nog iets bij; wij lagen verloren in schuld. We waren niet bij machte om zelf op te staan. God moet het doen. God gaat het ook doen. Daarvan heeft Hij Zijn volk verzekerd. Dat neemt echter niet weg dat Hij op dat moment te maken heeft met een volk dat *blind en doof* is. Als zodanig brengt God hen terug in het land dat Hij aan hun voorouders gaf, het land Israel. Hij brengt hen terug uit het Noorden, het Zuiden, het Westen en het Oosten in het land van herkomst. Om opnieuw te beginnen en alles weer op te bouwen. Jesaja 43:8 *Laat het volk dat blind is, al heeft het ogen, en de doven, al hebben zij oren, uittrekken.* Opnieuw gebruikt de HEERE het feit van deze voorzegging om de heidenvolken en hun afgoden aan te pakken. Laten zij ook eens een voorbeeld geven van hun voorzienigheid. Iets uit het verleden mag ook. Dan moeten ze iets noemen wat de goden hebben voorgezegd en wat later ook echt gebeurd is. Ze zullen – als het werkelijk zo is toegegaan – ook wel mensen hebben die het kunnen bevestigen. In dat geval zullen ze in het gelijk gesteld worden als er iemand opstaat die zegt: ‘Het verhaal klopt’. Maar ze moeten het antwoord schuldig blijven. Er zijn geen voorbeelden. Jesaja 43:9 *Laten alle heidenvolken samenkomen en de volken zich verzamelen. Wie onder hen kan dit verkondigen? Of laten zij ons de dingen van vroeger doen horen. Laten zij hun getuigen naar voren brengen, opdat zij in het gelijk gesteld worden, en men zal horen en zeggen: Het is de waarheid!* Nu er een meer nadrukkelijke confrontatie komt tussen Israel en de volken – in de ballingschap – lijkt er ook een meer nadrukkelijke confrontatie te komen van God met goden. Het geloof van Israel en dat van de volken wordt als het ware met elkaar vergeleken. Kunnen die afgoden nu ook waar de God van Israel toe in staat is? Noem eens het punt

van *de voorzienigheid*. Kunnen de goden van de volken ook iets over de toekomst vertellen? Nee. Alleen de HEERE, de God van Israel is God.

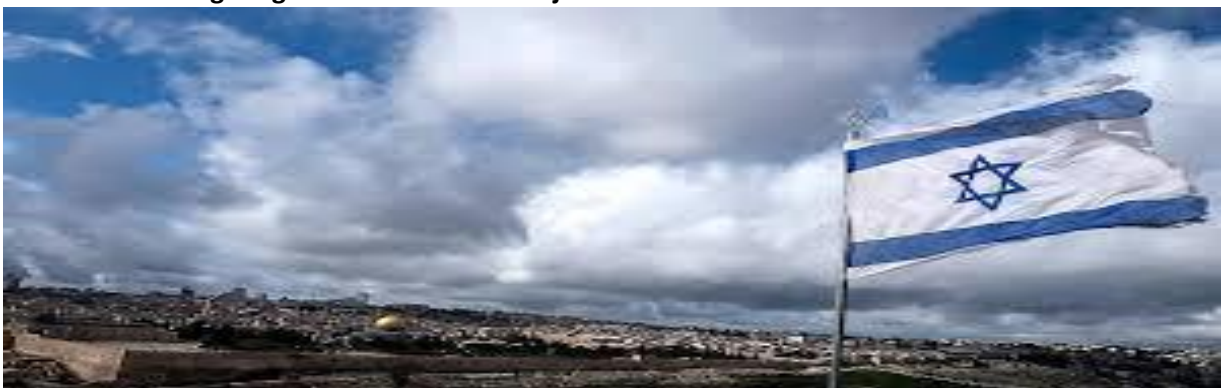

Gods voorzienigheid.

Het volk Israel is *getuige* van Gods voorzeggingen en van Zijn grote daden in de geschiedenis.

Hoe anders is dat met Israel. Zij zijn – bij wijze van spreken – Gods getuigen. Tegen de tijd dat de voorzeggingen van God uitkomen, zullen zij het met eigen ogen zien. Dan kunnen zij het bevestigen: ‘Alles wat God heeft voorzegd is gebeurd!’ De geschiedenis van koning Kores, die de Joden aanspoort om terug te gaan en Jeruzalem en de tempel te herbouwen kunnen we teruglezen bij de profeten Ezra en Nehemia, Zacharia en Haggai. Ezra 1:1-3 *En het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – zijn God zij met hem – laat hij optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda ligt, en laat hij het huis van de HEERE, de God van Israëel, bouwen; Hij is de God Die in Jeruzalem woont. Het Joodse volk zal het zelf kunnen bevestigen. Dat getuigenis is tegelijkertijd een hart onder de riem. Met de inlossing van *de belofte van terugkeer* bevestigt de HEERE dat Hij God is, Hij alleen. Dit mes snijdt dus aan twee kanten. Israel kan zich verzekeren van de betrouwbaarheid van God en Zijn toezeggingen, terwijl de HEERE min of meer kan bewijzen dat Hij de enige God is, Die er altijd was en zal zijn. Jesaja 43:10 *U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, en Mijn dienaar die Ik verkozen heb, opdat u het weet en Mij gelooft, en begrijpt dat Ik Dezelfde ben: vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn.* En als er een volk is waar God vóór is, dan is het Israel. Voor Israel is God werkelijk een Heiland, een Verlosser. Ook al hebben ze zich door hun zonden diep in de nesten gewerkt. Hij bevrijdt hen. Er is niemand anders. Een andere God is er niet. Jesaja 43:11 *Ik, Ik ben de HEERE, buiten Mij is er geen Heiland.* God heeft van te voren verteld wat Hij zou gaan doen voor Zijn volk Israel. Een andere god hebben we niet gezien of gehoord. Het volk kan het zelf bevestigen. Jesaja 43:12 *Ík heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en er was geen vreemde god onder u. U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.**

Het volk Israel is *getuige* dat God doet wat Hij belooft.

Ik ben de HEERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.

Behalve de succesvolle voorzeggingen van gebeurtenissen die ver in de toekomst liggen, is er nog iets bijzonder aan de God van Israel. God weet niet alleen wat er gaat gebeuren in de toekomst, Hij heeft ook persoonlijk de geschiedenis in Zijn hand. Hij is God en niemand anders. Hij was er al toen de schepping nog in de kinderschoenen stond. Er was nog geen *eerste dag*, toen God er al was. Vóór de Schepping was Hij, de God van Israel aanwezig. Hij is de eeuwige. Zonder begin en zonder einde. Dat maakt God zo bijzonder machtig want, om iets te noemen alles wat van dag 1 tot dag 7 tot stand gebracht is, kun je op Zijn conto schrijven. God sprak en het gebeurde. Daar komt nog bij dat Hij ook de geschiedenis leidt. Heeft God het goede met iemand voor dan is dat meer dan gunstig. Wanneer iemand God tegen zich in het harnas jaagt, dan ziet het er niet goed voor hem uit. Niemand redt uit Gods hand. Niemand houdt God tegen. Jesaja 43:13 *Ook voor de dag er was, ben Ik, en er is niemand die uit Mijn hand kan redden. Ik zal werken, en wie zal het keren?* Wat dat betreft staat Israel er goed voor. God is hun verlosser. Hij Die iets aan hun zonden gaat doen, heeft iemand – lees Kores – naar Babel gestuurd. God heeft Zelf de hand in de geschiedenis. Het is de eerste keer dat de naam Babel valt. De inwoners van dat land heten Chaldeeën. Die zijn trots op hun zeilschepen waar ze de grote rivieren mee bevaren. Ditmaal is de reden echter minder gunstig voor hen. Ze moeten vluchten en ze kiezen ervoor met hun zeilschepen de Eufraat af te zakken naar – wat we nu noemen – de Perzische Golf. Jesaja 43:14 *Zo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige van Israël: Ter wille van u heb Ik iemand naar Babel gezonden en Ik heb hen allen vluchtend doen afdalen, namelijk de Chaldeeën, in de schepen waarover zij voorheen juichten.* Het volk Israel beschikt over een machtige Vriend, de HEERE. Hij is de Schepper van Israel, hun koning. God gaat het regelen. Hij zorgt ervoor dat hun toekomst er weer gunstig uit zal zien. Toch komt elke keer die Naam van de HEERE mee, de Heilige. Dat is een herinnering aan de eisen die God aan het leven stelt. Het is in die zin een spannende redding, want van Israel is veel te zeggen, maar niet dat het een heilig volk is. Jesaja 43:15 *Ik ben de HEERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.*

Ik heb hen allen vluchtend doen afdalen in de schepen waarover zij voorheen juichten.

Israel zal God lof toezwaaien voor alles wat Hij in beweging heeft gezet om hen te verlossen.

Om het volk een steuntje in de rug te geven, haalt de HEERE een oude geschiedenis op; Die van de Exodus. Toen Hij een weg baande voor Zijn volk dwars door het water van de Schelfzee. Jesaja 43:16 *Zo zegt de HEERE, Die een weg maakte in de zee en een pad in machtige wateren.* Met de redding van Gods volk Israel is ook de ondergang van de vijand gemoeid, de ondergang van het Egyptische leger. Farao en zijn leger; Ze gingen roemloos ten onder in de Rode Zee. Nadat Israel de overkant had bereikt vloeiden de wateren terug met alle gevolgen voor Egyptes leger. Jesaja 43:17 *Die*

strijdwagens en paarden deed uitrusten, leger en macht, zij liggen tezamen neer, zij zullen niet meer opstaan, uitgedoofd zijn zij, uitgeblust als een vaspit. Meer dan een steun in de rug is de herinnering aan de Exodus niet. Voor het volk Israel is het goed en heilzaam om te bedenken tot welke grote daden God in staat is. Maar bij herinneringen kan een mens niet leven. God wil dat ze hun blik nu op de toekomst richten, want daar heeft Hij het over. Jesaja 43:18 *Denk niet aan de dingen van vroeger, let niet op de dingen van het verleden.* De HEERE is van plan een soort van Exodus in de toekomst op te zetten voor Zijn volk. Hij heeft het plan opgevat om Zijn volk – als het moet – opnieuw door woestijnen en rivieren te leiden terug, in dit geval naar het land van herkomst. Jesaja 43:19 *Zie, Ik maak iets nieuws. Nu zal het ontkiemen. Zult u dat niet weten? Ja, Ik zal een weg aanleggen in de woestijn, rivieren in de wildernis.* Iedereen – zelfs de dierenwereld – zal er positief tegenover staan. Iedereen zal zijn beste beentje voorzetten om de grote reis mogelijk te maken; voor de Joden om terug te keren vanuit alle windstreken waarheen ze gevlucht zijn. Zij zijn en ze blijven Gods uitverkoren volk. Hij zal hen voorzien van alles wat ze nodig hebben. Hij zal voor hen een weg banen en hen van water voorzien. Jesaja 43:20 *De dieren van het veld zullen Mij eren – jakhalzen en struisvogels – want Ik zal water geven in de woestijn, in de wildernis rivieren, om Mijn volk, Mijn uitverkorene, te drinken te geven.* De HEERE blijft benadrukken dat Hij iets speciaal heeft met dit volk. Hij heeft hen zelf gemaakt. Het was Zijn plan. Israel zal God lof toezwaaien voor alles wat Hij in beweging heeft gezet om hen te verlossen. Jesaja 43:21 *Dit volk heb Ik Mij geformeerd. Zij zullen Mijn lof vertellen.*

Dit volk heb Ik Mij geformeerd. Zij zullen Mijn lof vertellen.

God gaat het Zelf doen: Zijn volk redden.

Uit de bovenstaande bemoediging zou men kunnen opmaken dat er sprake moet zijn geweest van een bijzonder goede relatie tussen God en Zijn volk. De HEERE laat werkelijk geen kwaliteit ongenoemd waarmee Hij aangeeft hoe sterk Zijn band en Zijn liefde is voor het volk Israel. De sterke band wordt herleid tot de beginfase van het volk, toen Izaäk als bij wonder geboren werd uit twee ouders van wie een ding duidelijk was; nl de onmogelijkheid om op die leeftijd nog samen kinderen te krijgen. Toch kwam Izaäk, *de zoon van de belofte* inderdaad bij wijze van spreken geschapen door God. De oorspronkelijke band en loyaliteit is er bij God zeker, maar wie verwacht dat dit bij Israel ook het geval is, wordt teleurgesteld. Het gaat nog steeds over de verhouding van God met Israel in de tijd van de ballingschap. Ook uit de profeet Ezechiël, die in ballingschap leefde wordt duidelijk dat die verhouding verre van ideaal is. God steekt Zijn teleurstelling niet onder stoelen of banken. Er waren weinig gebeden. Het volk gedroeg zich niet zoals men van het volk van God zou verwachten. Ze bezorgden de HEERE veel problemen. Jesaja 43:22 *U hebt Mij echter niet aangeroepen, Jakob, maar*

u hebt zich tegen Mij vermoeid, Israël. Men kan zeggen dat Israel in de begintijd van de ballingschap – voor een deel – verstoken was van de eredienst. Vanaf 605 waren er inderdaad wegvoeringen geweest, maar de verwoesting van Jeruzalem en de tempel vonden feitelijk pas in 586 v Chr. plaats. Om die reden zou een brandoffer of graanoffer nog steeds van hen verwacht mogen worden. Dat is mogelijk. Een groot deel van het volk bevond zich ook tijdens de ballingschap in Jeruzalem en Juda. De tempeldienst was nog twintig jaar in tact, voordat Jeruzalem viel. Ook aan het eind van dit hoofdstuk lijkt de HEERE te refereren aan de verwoesting van stad en tempel. In die zin moet de tempeldienst de HEERE ook zwaar teleurgesteld hebben. Jesaja 43:23 *U hebt Mij niet uw brandoffers gebracht van kleinvee en met uw slachtoffers hebt u Mij niet geëerd. Ik heb u Mij niet laten dienen met het graanoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook.* In plaats van hun liefde tot God op de een of andere wijze te tonen, viel men God lastig met zijn zonden. Het lijkt er op dat men elk idee dat men misschien zelf iets niet helemaal goed had gedaan, had verdrongen. Er kwam niet alleen geen brand- of slachtoffer, maar in plaats van excuses of het zoeken van verzoening, waren er wel de zonden die zich opstapelden. Jesaja 43:24 *U hebt voor Mij met geld geen kalmoes gekocht, en met het vet van uw slachtoffers hebt u Mij niet verzadigd. Integendeel, u bent Mij tot last geweest met uw zonden, u hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden.*

De tempel in Jeruzalem. (Maker: Salomon de Bray (1597-1664))

Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelgt omwille van Mijzelf, en aan uw zonden denk Ik niet. En dan wordt duidelijk dat het van God moet komen, van Hem alleen. Van de mens is niet veel te verwachten. Dat geldt niet alleen van Israel, maar in principe zijn alle volken en mensen hierin gelijk. Het lukt ons niet om vanuit onszelf de relatie met God te herstellen of goed te houden. Het ontbreekt ons ten enenmale aan de middelen. We lijken op de man die probeert zichzelf op te trekken uit het moeras waar hij in weggezakt is. Dat lukt niet. Alleen wanneer iemand van buiten (God) hem de hand reikt, kan hij uit het moeras (van de zonde) getrokken worden. God maakt duidelijk dat Hij dat van Zijn kant gaat doen. Niet omdat de Israëlieten zich van hun goede kant hebben laten zien, integendeel. Van de kant van de mens is niet veel te verwachten. God gaat doen wat nodig is om de relatie te herstellen met Zijn volk en die band goed te houden. God doet dat niet voor Zijn volk, maar voor Zichzelf. Jesaja 43:25 *Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelgt omwille van Mijzelf, en aan uw zonden denk Ik niet.* Natuurlijk – niets menselijks is ook Israel vreemd – komen hier de protesten. Men accepteert het niet om zo weggezet te worden als zondaar. Men zal van alles opsommen wat moet helpen om zichzelf te rechtvaardigen. Daar zijn ze al: alle verontschuldigheden waarom ze er niet toe zijn gekomen en waarom ze inderdaad hier den daar de fout in zijn gegaan. Het lag hieraan. Het zat hem daarin. Hij had de schuld of zij. God daagt Zijn volk uit om met een goed

verhaal te komen, een verhaal wat hout snijdt. Om die reden stelt Hij voor om een rechtszaak te houden. De bedoeling is dat de Israëlieten zich ervan bewust worden dat hun verontschuldigen en zelfrechtvaardiging tegen het licht van het recht gehouden zullen worden en dat onafhankelijke mensen die het weten kunnen, tot een vonnis zullen komen. Wat denken ze: 'Komen ze er mee weg?' Die kans is niet groot. Jesaja 43:26 *Breng het Mij in herinnering, laten wij samen een rechtszaak voeren; vertelt u maar, opdat u in het gelijk gesteld wordt.* Er loopt feitelijk vanaf het prilste begin een spoor van eigen richting en opstand door de geschiedenis van Israel. Het begon al bij het bedrog van Jakob en liep uit op uitleggers van de Thora die er maar een slag naar sloegen. Ze blijken de Thora te kunnen uitleggen op een manier die Gods voorschriften in zijn tegendeel veranderen. Jesaja 43:27 *Uw eerste vader heeft gezondigd, en uw uitleggers van de wet zijn tegen Mij in opstand gekomen.* Om die reden heeft God besloten om een eind te maken aan de tempeldienst. Hij wil het land slaan met de ban en het volk plagen met scheldwoorden van de mensen die hen in ballingschap voeren. Jesaja 43:28 *Daarom zal Ik de leiders van het heiligdom ontheiligen, Jakob prijsgeven aan de ban en Israël aan beschimpingen.* Gods voornemen om disciplinaire maatregelen te nemen tegen Zijn volk staat vast. Toch bemoedigt de HEERE het volk Israel vooraf. De straf heeft niet het laatste woord. God gaat hen redden van hun overtredingen. De terugkeer onder Cyrus is daarvan het bewijs.

Het Joodse volk kan getuigen dat God woord houdt.

